

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	11530 - La Crítica Literària en la Literatura Catalana Contemporània / 1
Titulació	Màster U. de Llengua i Literatura Catalanes: C. A. C. del Pat. Immat.
Crèdits	3
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Maria Margalida Pons Jaume margalida.pons@uib.es	10:30	11:00	Dilluns	01/12/2019	07/06/2020	BG09
	17:30	18:30	Dimecres	01/12/2019	07/06/2020	BG09
	10:30	11:00	Dimecres	01/12/2019	07/06/2020	BG09

Contextualització

A partir de l'estudi de casos i amb un èmfasi especial en les polèmiques generades dels anys seixanta ençà, l'assignatura pretén oferir una visió dels corrents crítics de la literatura catalana des de mitjan segle XX fins a l'actualitat i examinar les implicacions de la valoració de la literatura com a patrimoni. Es prestarà atenció a la contribució de la crítica als processos d'atribució de valor, als discursos teòrics subjacents a l'enunciació crítica i a la seva incidència social.

L'assignatura abordarà aspectes com el repertori de la crítica (la literatura catalana com a camp en procés constant de transformació), els gèneres i les plataformes d'expressió, el paper de la "visió des de fora" i de la perspectiva de gènere en la legitimació de la literatura catalana i la capacitat polèmica (a partir de l'anàlisi d'algunes controvèrsies contemporànies).

Aquests aspectes seran tractats a partir de l'anàlisi de cinc controvèrsies, quatre d'estrictament literàries i una altra de cultural: 1) els debats generats al voltant del concepte de realisme històric i de l'ús que en van fer Josep M. Castellet i Joaquim Molas al llarg dels anys seixanta; 2) el conflicte generacional escenificat pel col·lectiu Joan Orja a finals dels anys vuitanta; 3) els discursos a favor i en contra de l'anomenada "poesia de l'experiència" en els noranta; 4) el fenomen dels Imparables a començaments del nou mil·lenni; 5) i, finalment, les interpretacions dispars dels conceptes de normalitat i d'autoctonia suscidades per l'exposició "Rèquiem per la norma" (sobre l'artista Lorenza Böttner) i per la idea de 'cultura xarnega' defensada per Brigitte Vasallo (2018-2019).

Requisits

Guia docent

Essencials

Plena competència oral i escrita en llengua catalana.

Coneixements bàsics de literatura catalana dels segles XX i XXI.

Recomanables

Competència lectora en llengua anglesa.

Competències

Específiques

- * COMPETÈNCIA ESPECÍFICA 6. Que els estudiants adquireixin la capacitat de reconèixer diferents models d'explicació historicocrítica dels texts des de disciplines auxiliars procedents d'altres ciències, principalment humanístiques
- * COMPETÈNCIA ESPECÍFICA 12. Que els estudiants adquireixin la capacitat de proposar hipòtesis de treball en la investigació sobre la llengua o la literatura catalanes, i sobre el patrimoni cultural immaterial en general, a partir dels recursos metodològics de les diferents teories lingüístiques o literàries contemporànies

Genèriques

- * COMPETÈNCIA BÀSICA 6. Posseir i comprendre coneixements que aportin una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i/o aplicació d'idees, sovint en un context d'investigació
- * COMPETÈNCIA GENERAL 2. Que els estudiants tinguin la capacitat de desenvolupar treballs d'iniciació a la investigació en el camp de la filologia catalana

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el màster a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/master/comp_basiques/

Continguts

Continguts temàtics

1. El realisme històric en el discurs de Josep M. Castellet i Joaquim Molas: defensors i detractors del concepte de crítica programàtica
2. El col·lectiu Joan Orja i la retòrica del debat generacional
3. Vivència poètica i quotidianitat al final d'un mil·lenni: polèmiques entorn de la noció de poesia de l'experiència
4. Els Imparables: entre el constructe i la resposta estètica
5. Desnormalitzar: el rèquiem per la norma, la cultura xarnega i altres debats culturals-identitaris

Guia docent

Metodologia docent

Activitats de treball presencial (0,72 crèdits, 18 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Classes teòriques	Grup gran (G)	Exposició i contextualització dels continguts fonamentals del temari.	5
Seminaris i tallers	Seminaris	Grup mitjà (M)	Sota l'etiqueta genèrica "seminaris" incloem totes les activitats que impliquen la participació activa dels estudiants (debats, exposicions, comentaris d'articles i pròlegs). La metodologia s'adaptarà al nombre de persones matriculades a l'assignatura. Els alumnes que, per motius justificats, hagin de seguir l'itinerari B presentaran cinc ressenyes crítiques de les lectures (dues pàgines d'extensió per ressenya).	13

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Activitats de treball no presencial (2,28 crèdits, 57 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Lectura de corpus crítics	Lectura dels dossiers de materials (articles, pròlegs, antologies, ressenyes). Per a tots els alumnes.	20
Estudi i treball autònom individual	Recensió	L'estudiant confeccionarà una ressenya crítica (en format publicable) d'una obra d'àmbit català apareguda els anys 2018 o 2019. Per a tots els alumnes.	9
Estudi i treball autònom individual	Memòria de la taula rodona, seminari o cicle de conferències organitzat	ITINERARI A: Cada estudiant presentarà una memòria crítica i valorativa de l'activitat (taula rodona, cicle de conferències o seminari al voltant de la crítica contemporània) organitzada en grup. ITINERARI B: L'estudiant farà un treball monogràfic (pactat prèviament amb la professora) en el qual abordarà una polèmica crítica contemporània.	20
Estudi i treball autònom en grup	Preparació d'una taula rodona, seminari o cicle sobre crítica contemporània	Preparació d'una activitat sobre crítica contemporània oberta a tots els estudiants de la Facultat de Filosofia i Lletres i al públic en general. En funció dels condicionants interns i externs (nombre d'alumnes matriculats al curs, disponibilitat pressupostària) aquesta activitat podrà ser una taula rodona sobre crítica, un breu cicle de conferències o un seminari d'un dia. Cada alumne tindrà assignades unes tasques concretes d'organització i caldrà presentar col·lectivament un projecte sobre l'activitat (objectius, programació, crònica, reportatge audiovisual, avaluació) que s'anirà pautant al llarg del semestre. Per a alumnes d'itinerari A.	8

Guia docent

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

L'avaluació de l'assignatura es basa en quatre procediments:

- a) L'observació de la participació a classe: l'estudiant ha de demostrar haver llegit els materials que conformen el dossier de l'assignatura i ha de ser capaç de valorar-los críticament. Els alumnes que per motius justificats segueixin l'itinerari B seran avaluats a partir de la confecció de ressenyes i hauran de tenir contacte permanent amb la professora (cal fer tutories tot el semestre, no només al final).
- b) L'elaboració col·lectiva d'un projecte (taula rodona, cicle de conferències, seminari) que comporti habilitats d'organització, anàlisi i recerca.
- c) La confecció individual d'una memòria del projecte descrit a l'epígraf b.
- d) La redacció d'una ressenya crítica publicable.

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Seminaris

Modalitat	Seminaris i tallers
Tècnica	Tècniques d'observació (recuperable)
Descripció	Sota l'etiqueta genèrica "seminaris" incloem totes les activitats que impliquen la participació activa dels estudiants (debats, exposicions, comentaris d'articles i pròlegs). La metodologia s'adaptarà al nombre de persones matriculades a l'assignatura. Els alumnes que, per motius justificats, hagin de seguir l'itinerari B presentaran cinc ressenyes crítiques de les lectures (dues pàgines d'extensió per ressenya).
Criteris d'avaluació	L'estudiant ha de demostrar la lectura dels materials de classe, i la seva capacitat d'analitzar-los críticament (de manera oral els alumnes d'itinerari A i per escrit els alumnes d'itinerari B).

Percentatge de la qualificació final: 25% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 40% per a l'itinerari B

Guia docent

Recensió

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Proves d'execució de tasques reals o simulades (recuperable)
Descripció	L'estudiant confeccionarà una ressenya crítica (en format publicable) d'una obra d'àmbit català apareguda els anys 2018 o 2019. Per a tots els alumnes.
Criteris d'avaluació	Es valorarà la capacitat d'anàlisi i el domini del llenguatge crític.

Percentatge de la qualificació final: 25% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 25% per a l'itinerari B

Memòria de la taula rodona, seminari o cicle de conferències organitzat

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Altres procediments (recuperable)
Descripció	ITINERARI A: Cada estudiant presentarà una memòria crítica i valorativa de l'activitat (taula rodona, cicle de conferències o seminari al voltant de la crítica contemporània) organitzada en grup. ITINERARI B: L'estudiant farà un treball monogràfic (pactat prèviament amb la professora) en el qual abordarà una polèmica crítica contemporània.

Criteris d'avaluació

Percentatge de la qualificació final: 35% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 35% per a l'itinerari B

Preparació d'una taula rodona, seminari o cicle sobre crítica contemporània

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Proves d'execució de tasques reals o simulades (no recuperable)
Descripció	Preparació d'una activitat sobre crítica contemporània oberta a tots els estudiants de la Facultat de Filosofia i Lletres i al públic en general. En funció dels condicionants interns i externs (nombre d'alumnes matriculats al curs, disponibilitat pressupostària) aquesta activitat podrà ser una taula rodona sobre crítica, un breu cicle de conferències o un seminari d'un dia. Cada alumne tindrà assignades unes tasques concretes d'organització i caldrà presentar col·lectivament un projecte sobre l'activitat (objectius, programació, crònica, reportatge audiovisual, avaluació) que s'anirà pautant al llarg del semestre. Per a alumnes d'itinerari A.
Criteris d'avaluació	Es valorarà la capacitat de planificació, l'eficiència en l'organització i la puntualitat en l'organització de les tasques.

Percentatge de la qualificació final: 15% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 0% per a l'itinerari B

Recursos, bibliografia i documentació complementària

A principi de curs, i en funció dels interessos dels estudiants i de la matrícula de l'assignatura, la professora indicarà la bibliografia de treball (seleccionada d'entre els títols que es relacionen a continuació). Els materials seran subministrats per la professora o podran adquirir-se al servei de reprografia. La bibliografia esmentada en aquesta secció és orientativa, inclou només entrades relatives a la literatura catalana i s'anirà completant amb referències d'abast general (teòriques i/o metodològiques) que es facilitaran a classe o es penjaran a la plataforma virtual de l'assignatura.

Bibliografia bàsica

Guia docent

- Abrams, Sam, i Francesco Ardolino (ed.) (2004). *Imparables. Una antologia*. Barcelona: Proa.
- Bartrina, Francesca (2005). "La crítica literària feminista a Catalunya en els darrers trenta anys". *Literatures*. Segona època, 3. 89-102. En línia: http://www.traces.uab.es/tracesbd/literatures/2005/literatures_a2005n3p89.pdf
- Bou, Enric (dir.) (2009). *Panorama crític de la literatura catalana. Vol. VI: Segle XX: de la postguerra a l'actualitat*. Barcelona: Vicens Vives.
- DD. AA. (1988). Monogràfic sobre crítica. *Lletra de Canvi*, 4 (febrer).
- DD. AA. (1993). *Creació i crítica en la literatura catalana*. Barcelona: Universitat de Barcelona. [Conté la secció "El procés crític: intuïció i mètode", pàg. 147 i ss., amb articles sobre Josep M. Castellet (Àlex Broch, Dario Puccini), Joan Triadú (Jordi Sarsanedas, Joan Josep Isern, Oriol Izquierdo, Jaume Medina) i Joaquim Molas (Manuel Jorba —el seu article dóna títol a la secció—, Joan-Lluís Marfany, Ricard Torrents)]
- DD. AA. (1999). Monogràfic "La crítica literària als Països Catalans". *Serra d'Or*, 472 (abril). Articles Àlex Broch, Isidor Cònsul, Julià Guillamon, + enquesta.
- DD. AA. (2006). Dossier "Essència o suplement. La literatura a la premsa d'avui". *Tripodos*, 19. 39-48.
- Guillamon, Julià (1999). "Crítica reactiva" [dins el monogràfic 'La crítica literària als Països Catalans']. *Serra d'Or*, 472 (abril). 77-78.
- Marrugat, Jordi (2011). "Crítica i cultura en el sistema literari català actual". *L'Espill*. Segona època, 38 (tardor). 30-58.
- Molas, Joaquim, i Josep M. Castellet (1963). *Poesia catalana del segle XX*. Barcelona: Edicions 62.
- Orja, Joan [Josep-Anton Fernández, Oriol Izquierdo i Jaume Subirana] (1989). *Fahrenheit 212. Una aproximació a la literatura catalana recent*. Barcelona: La Magrana.
- Perpinyà, Núria (ed.) (1995). *Lectures al quadrat. Les arts crítiques de J. Molas, J. M. Castellet, J. Triadú i J. Fuster*. Lleida: Pagès i Universitat de Lleida. Amb contribucions d'Helena Alonso, Maria Helena Rufat, Teresa Serés, Jordi Suïls.

Bibliografia complementària

- Ardolino, Francesco (2004). "Sobre la ignorància de les persones cultes. Prolegòmens per a un debat sobre crítica literària als Països Catalans". *Caràcters*, 26. 5-6.
- Broch, Àlex (2005). "L'evolució de la crítica literària a Catalunya". *Literatures*. Segona època, 3. 61-68. En línia: http://www.traces.uab.es/tracesbd/literatures/2005/literatures_a2005n3p61.pdf
- Bru de Sala, Xavier (1999). *El descrèdit de la literatura*. Barcelona: Quaderns Crema.
- Castellet, Josep M. (1987). *L'hora del lector. Seguit de Poesia, realisme, història*. Barcelona: Edicions 62.
- Clotet, Jaume i Quim Torra (eds.) (2010). *Les millors obres de la literatura catalana (comentades pel censor)*. Barcelona: A Contravent.
- Coll Rigo, Laura (2018). *La veu dels lletraferits 2.0. Anàlisi de la construcció del discurs crític dels blogs literaris*. Treball de Fi de Grau de Llengua i Literatura Catalanes. Universitat de les Illes Balears, Facultat de Filosofia i Lletres.
- DD. AA. (1988). Monogràfic sobre crítica. *Lletra de Canvi*, 4 (febrer).
- DD. AA. (1992). 1991. *Literatura*. Barcelona: Empúries.
- [Editorial]. "Una literatura en crisi, un país sense cultura?" (2014). *Els Marges*, 103 (primavera). 7-24.
- Fernández, Josep-Anton (2008). *El malestar en la cultura catalana*. Barcelona: Edicions 62.
- Ferraté, Joan (1989). *Provocacions*. Barcelona: Empúries.
- Malé, Jordi, i Laura Borràs (2008). *Poètiques catalanes del segle XX*. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya (EdiUOC).
- Medina, Jaume (1988). "La crítica literària i la història de la literatura", dins J. Molas (dir.), *Història de la literatura catalana*, vol. XI. Barcelona: Ariel. 285-300.
- Panyella, Ramon (ed.) (2007). *La projecció social de l'escriptor en la literatura catalana contemporània*. Barcelona: Punctum i GELCC.
- Panyella, Ramon, i Jordi Marrugat (eds.) (2006). *L'escriptor i la seva imatge. Contribució a la història dels intel·lectuals en la literatura catalana contemporània*. Barcelona: L'Avenç i GELCC.

Guia docent

Picornell, Mercè (2008). "Miralls o miratges? Discursos (meta)crítics en la literatura catalana dels darrers trenta anys", dins I. Graña i T. Iribarren (eds.), *La literatura catalana en la cruïlla (1975-2008)*. Vilanova i la Geltrú: El Cep i la Nansa. 173-221.

Pons, Damià (coord.) (2004). Dossier "Els escriptors balears del segle xx. Una temptativa de cànon". *Lluc*, 841 (setembre-octubre).

Pont, Jaume, i Josep M. Sala-Valldaura (eds.) (1999). *Cànon literari: ordre i subversió*. Lleida: Institut d'Estudis Ilerdencs.

Sullà, Enric (2005). "La crítica literària, entre la universitat i l'actualitat". *Literatures*. Segona època, 3. 77-87. En línia: http://www.traces.uab.es/tracesbd/literatures/2005/literatures_a2005n3p77.pdf

Vallverdú, Marta (2012). "Realisme històric. L'agitació cultural dels anys seixanta". *L'Avenç*, 384 (novembre). 28-43.

